

המרכז למורשת המודיעין (מל"מ)
מרכז המידע למודיעין ולטרור

חדשות העימות הישראלית פלסטינית

28-16 ביוני 2007

פסגת שרם אלשיח': מפגן תמיכה

באבו מאזן כמייצג הלגיטימי של הרשות הפלסטינית

הפסגה המרובעת בשרם אלשיח' בהשתתפות ישראל, מצרים, ירדן והרשות הפלסטינית (טלוויזית אלערביה, 24 ביוני).

אות חיים ראשון מגלעד שליט

קלטת השמע של גלעד שליט שפורסמה ע"י החמא"ס (אתר גודי עו אלדין אלקסאם, 25 ביוני)

תוכן

העניינים

אירועים בולטים
בשטח

פעילות סיכול
ומנע

סוגיית המעברים

טרור מלבנון

נתונים
סטטיסטיים

פסגת
שרם אלשיח'

הזירה
הפנים-פלסטינית

עיקרי תמונת המצב

- השתלטות החמא"ס על רצועת עזה והקמת ממשלת החירום ביהודה ושומרון יצרו מצב חדש ראשון מסוגו, של קיום שתי ממשלות, ממשלת אסמאעיל הניה וממשלת סלאם פיאצ', העוינות זו לזו ומתחרות זו בזו. שתי הממשלות טוענות לגיטימיות ושתיהן פועלות במרץ, כל אחת באזור שליטתה, על מנת לבסס את שליטתן וסמכותן.
- מצרים, ירדן וישראל הרואות בהקמת "אמירות אסלאמית" (מטבע לשון שהופיע בתקשורת הפלסטינית והמצרית) בהנהגת החמא"ס פוטנציאל חמור לאי יציבות העלולה להשפיע על ביטחונן, הזדרזו לכנס ועידת פסגה בשרם אלשיח' יחד עם אבו מאזן. בפסגה הכירו המשתתפים בלגיטימיות של אבו מאזן וקראו לקידום התהליך המדיני בין ישראל לפלסטינים. במישור המעשי בלטה מחווה של ראש ממשלת ישראל, שהודיע על כוונתו לשחרר 250 אסירי פת"ח ללא תמורה.
- ובשטח נמשכים ירי רקטות ספוראדי לעבר יישובי הנגב המערבי בצד פעילות סיכול ומנע של כוחות הביטחון הישראליים גם לאחר השתלטות חמא"ס על הרצועה. אירוע ראוי לציון היו פרסום קלטת שמע בקולו של גלעד שליט ע"י החמא"ס לראשונה מאז נחטף. מטרת פרסום הקלטת הייתה בראש ובראשונה להפעיל לחץ על ממשלת ישראל להיענות לדרישות החמא"ס בעניין שחרור האסירים הפלסטינים.

אירועים בולטים בשטח

נמשך ירי רקמות ספוראדי לעבר יישובי הנגב המערבי

■ גם לאחר השתלטות החמא"ס על הרצועה נמשך ירי ספוראדי של רקמות לעבר יישובי הנגב המערבי. בשבועיים האחרונים אותרו סה"כ 61 נפילות רקמות (סה"כ 120 בחודש יוני¹). זאת לעומת 299 נפילות רקמות בחודש מאי. כתוצאה מהירי נפצעו מספר אנשים באורח קל ומספר לקו בהלם. כמו כן נגרם נזק לרכוש.

■ הג'האד האסלאמי בפלסטין נטל אחריות על רוב אירועי הירי² בראיונות מקהיר הסביר עבדאללה רמז'אן שלח, מנהיג הארגון, כי **ירי הרקמות הינו "זכות לגיטימית", שהארגון לא יוותר עליה בשום תנאי**. לדבריו, הירי מהווה גורם הרתעה של הארגון נגד ישראל. רמז'אן שלח טען כי מספר שיגורי הרקמות צומצם לכדי ירי תגובתי בלבד על פעילות ישראל (אתר פאל טודיי, 24 ביוני). חמא"ס אינה נוטלת חלק בירי אולם אינה מנסה למנוע מהג'האד האסלאמי בפלסטין להמשיך בירי.

ירי רקמות של החמא"ס לעבר ישראל (תשומת לב לקרבת הרקמות לבית מגורים)
(מלוויזית אלאקצא, 24 ביוני)

¹ נכון ל-28 ביוני 1100.

² על מקצת מהאירועים נטלו אחריות גם גורמי פת"ח הפועלים, להערכתנו, בחסות החמא"ס (כגון גרודי חללי אלאקצא/צבא אלבראק).

פורסמה לראשונה קלטת שמע של החייל החטוף גלעד שליט

■ ב-25 ביוני, במלאת שנה לחטיפתו של החייל גלעד שליט בכרם שלום **פרסמה** החמא"ס לראשונה קלטת שמע בקולו של גלעד שליט. את הקלטת פרסמה הזרוע המבצעית של החמא"ס גדודי עז אלדין אלקסאם ללא אזכור הארגונים האחרים שהשתתפו בחטיפה (וועדות ההתנגדות העממית וצבא האסלאם). בקלטת קרא גלעד שליט לממשלת ישראל להיענות לדרישות גדודי עז אלדין אלקסאם. הוא ציין כי מצבו הרפואי מדרדר וכי הוא זקוק לאשפוז ממושך בבית חולים. ניכר בדבריו של גלעד שליט כי הנוסח **הוכתב לו** ע"י חוטפיו שכן, התחביר העברי היה משובש והמילה גודדים הופיעה בשפה הערבית.

■ דובר הזרוע המבצעית של החמא"ס **אבו עבדה** הכחיש כל קשר בין עיתוי פרסום הקלטת לעיתוי כינוס פסגת שרם אלשיח' ואמר כי מטרת פרסום הקלטת היתה **לזרז את ממשלת ישראל לשחרר את האסירים הפלסטינים** (ראיון ל-BBC, פלסטין אלא'ן, 25 ביוני). בכיר נוסף בהנהגת התנועה, **אסאמה אלמוזיני**, טען כי הקלטת מציגה את "פניה ההומניטאריות" של חמא"ס ומטילה את האחריות לעיכוב שחרור גלעד שליט על ישראל. לדבריו, חמא"ס יכולה להחזיק בו עוד זמן רב ולא תשחררו עד שתעננה כל דרישותיה (אתר פאל-מדיה, 25 ביוני).

■ בעקבות פרסום קלטת השמע של גלעד שליט, שהוצגה ע"י החמא"ס כ"מסר הומניטארי", התבטאו כמה בכירים כי החמא"ס תמשיך בחטיפת ישראלים עד לשחרור כל האסירים. כך למשל **אסאמה אלמוזיני**, בכיר בחמא"ס, הצהיר כי אם לא תענה ישראל לדרישות החמא"ס בעניין גלעד שליט "נחטוף חייל, ושניים, ושלושה, וארבעה..." עד אשר ישוחררו כל האסירים (אתר פאל-מדיה, 25 ביוני). בכיר נוסף **פתחי חמאד**, הצהיר בעת הפגנה של בני משפחות אסירים פלסטינים בעזה, כי החמא"ס ימשיך לחטוף ישראלים עד לשחרורם של כל האסירים (ערוץ אלג'זירה, 25 ביוני).

אות חיים נוסף מהעיתונאי הבריטי החטוף על רקע מתיחות בין חמא"ס לצבא האסלאם

■ בעקבות השתלטות החמא"ס על רצועת עזה התרבו הקריאות הפומביות של בכירי צבא האסלאם לשחרר את העיתונאי החטוף אלן ג'ונסטון בשל עניינה המובהק של החמא"ס להפיק רווח מדיני והסברתי משחרורו. קריאות אלו לוו באיומים נגד חמולת דע'מוש (שמפקד צבא האסלאם משתייך אליה) ובחטיפת שני פעילי צבא האסלאם. אולם, עד כה, **דחה** צבא האסלאם את פניות החמא"ס והוא ממשיך לעמוד על דרישתו לשחרור פעילי הג'האד האסלאמי העולמי בתמורה לשחרורו של אלן ג'ונסטון.

■ בליל 24-25 ביוני פרסמו החוטפים סרטון נוסף באינטרנט בו **נראה אלן ג'ונסטון חגור בחגורת חגורת נפץ** כשברקע סמל צבא האסלאם. העיתונאי נשמע קורא לממשלת בריטניה למצוא פיתרון שכן: "המצב מסוכן מאד" **לדבריו, יפעילו החוטפים את חגורת הנפץ אם יעשה ניסיון לפרוץ למקום המסתור שבו הוא נמצא** (מסר ברור לחמא"ס כי אלן ג'ונסטון ייפגע אם יעשה ניסיון לשחררו בכוח). בסרטון שבו ותבעו החוטפים מבריטניה לשחרר אסירים מוסלמים הכלואים בבריטניה ובהם את אבו קתאדה³ (מלוויזיה אלערביה, 25 ביוני).

אלן ג'ונסטון חגור חגורת נפץ (מלוויזיה אלערביה, 25 ביוני)

³ פירוש נוסף ראו לקט מידע: "צבא האסלאם", התארגנות פלסטינית טרוריסטית ברצועת עזה, בעלת אידיאולוגיה אסלאמית רדיקלית, נטל אחריות על חטיפת העיתונאי הבריטי אלן ג'ונסטון. בתמורה לשחרורו הוא דורש את שחרורם של פעילי ג'האד עולמי ובמרכזם שיח' אבו קתאדה (ירדני ממוצא פלסטיני, העצור בבריטניה בשל קשריו עם הטרור העולמי" (16 במאי).

פעילות סיכול ומונע

רצועת עזה

■ גם לאחר השתלטות החמא"ס על רצועת עזה המשיכו כוחות הביטחון הישראליים את פעילות הסיכול והמונע שלהם והתמקדו בעיקר בפעילות קרקעית נקודתית מוגבלת בזמן. להלן כמה אירועים בולטים:

❁ **18 ביוני:** מחבלים השליכו רימון וירו אש מנשק קל לעבר כוח צה"ל ששהה סמוך למחסום ארז. כוחות צה"ל השיבו באש לעבר מקור הירי. כתוצאה מכך נהרג אזרח פלסטיני ו-12 אזרחים נוספים נפצעו. ההרוג הינו בכיר בפת"ח **ג'האד אלמדהון**, שהיה מבוקש ע"י החמא"ס (ynet, 18 ביוני).

❁ **19 ביוני:** בעת סריקות שנערכו ע"י כוחות צה"ל באזור כיסופים נורתה אש לעבר הכוח. במהלך חילופי האש נפצע חייל צה"ל באורח בינוני ונהרג פלסטיני חמוש.

❁ **24 ביוני:** הותקפה מהאוויר מכונית בשיח' רדואן שבמזרח העיר עזה זמן קצר לאחר ששוגרו רקטות לעבר יישובי הנגב. כתוצאה מהירי נהרג פלסטיני ונפצעו שניים. ההרוג הינו **חוסאם חרב** פעיל ביחידת שיגור הרקטות של הג'האד האסלאמי בפלסטין, שהיה אחראי על ירי רקטות בבוקר התקיפה.

המכונית שהותקפה (טלוויזית אלאקצא, 24 ביוני)

❁ **27 ביוני:** כוחות צה"ל פעלו בשני מוקדים ברצועת עזה בצפון ובדרום לסיכול פעולות טרור ובעיקר ירי רקטות. במקום התפתחו חילופי אש בין הכוחות לבין פעילי חמא"ס שירו אש נ"ט ונשק קל. על פי דיווחי הפלסטינים נהרגו בפעילות לפחות 12 פלסטינים. שני חיילי צה"ל נפצעו באורח קל.

פעיל בכיר בג'האד האסלאמי בפלסטין נהרג ברצועה

■ פעיל בכיר בג'האד האסלאמי בפלסטין נהרג בשעה שמכוניתו התפוצצה בשכונת סג'אעיה (מזרחית לעזה). ההרוג הוא רא"ד אבו פנונה שהיה פעיל בכיר ביחידת הרקטות של הארגון. פאנונה היה עצור בעבר בידי הרשות הפלסטינית וישראל.

יהודה ושומרון

■ כוחות הביטחון המשיכו בפעילות הסיכול והמנע ביהודה ושומרון. ובמסגרתה:

✿ במהלך פעילות צה"ל באזור ג'נין (ליל 19-20 ביוני), נהרגו שני פעילי הג'האד האסלאמי בפלסטין: אחד ההרוגים הינו **זיאד צבחי מחמד מלאישה**, מג'בע (צפונית לשכם), אשר היה מראשי ארגון הג'האד האסלאמי בפלסטין באזור ג'נין. הוא היה כלוא בישראל שלוש שנים והשתחרר בינואר 2006. מיד עם שחרורו חזר לפעילות טרור. בין היתר עמד מאחורי ניסיון פיגוע ההתאבדות במרכז הארץ ב-20 בפברואר 2007⁴ (דובר צה"ל, 20 ביוני).

✿ כוחות הביטחון עצרו שלושה פעילים המשתייכים לפת"ח ולחזית העממית במחנה הפליטים עין בית אלמא שבשכם. אחד העצורים, הינו מומחה חבלה אשר היה מעורב בתכנון פיגועים וייצור מטענים וחגורות נפץ (דובר צה"ל, 22 ביוני).

✿ במהלך פעילות סיכול שביצעו כוחות הביטחון בשכם (ליל 27 ביוני), נתקלו הכוחות בחוליה שהפעילה שלושה מטעני חבלה וירתה אש מנשק קל. קצין צה"ל נפצע באורח בינוני (דובר צה"ל, 28 ביוני).

⁴ ב-20 בפברואר סוכל פיגוע התאבדות שאמור היה להתבצע במרכז ישראל, כנראה תל-אביב. זאת בעקבות מידע שהגיע לידי כוחות הביטחון לפיו מחבל מתאבד יצא בשעות הבוקר מג'לבון (סמוך לג'נין) בדרכו למרכז הארץ. ברשות המחבל היה תיק ובו חומרי נפץ במשקל רב וכונתו היתה לפוצצו במקום הומה אדם (תחנה מרכזית, מרכז מסחרי, קניון). המחבל ועימו מספר חשודים נוספים נעצרו בדירת מסתור בבת ים.

סוגיית המעברים

■ בעקבות השתלמות החמא"ס על רצועת עזה ויציאת כוחות הביטחון הפלסטינים מהמעברים **נסגרו** כל המעברים המובילים לישראל ולמצרים. עם זאת סגירת המעברים אינה הרמטית ומידי פעם איפשר צה"ל פתיחת המעברים להעברת אספקה וסיוע הומניטארי ולפינוי פליטים שנמלטו מהחמא"ס. הסדרת הסיוע ההומניטארי נדונה במגעים המתקיימים בין מנהלת הקישור והתיאום ביחידת תיאום הפעולות בשטחים לבין אונר"א.

סיוע הומניטארי לעזה: מתן אישורי מעבר לציוד רפואי (דובר צה"ל 24 ביוני)

■ להלן תמונת המצב שבידנו אודות הפעילות במעברים:

☀ **מעבר קרני:** סגור מאז 12 ביוני. עם זאת מועברת החל מ-28 ביוני דרך המסוף חיטה עבור תושבי הרצועה.

☀ **מעבר ארז:** כ-350 בעלי נתינות זרה יצאו מהרצועה. כמה מאות פליטים פלסטינים יצאו מהרצועה. כמו כן תואמה כניסתם של רופאים של הצלב האדום וציוד רפואי.

☀ **מעבר סופה:** נפתח להעברת אספקה, מזון וציוד רפואי של הצלב האדום. כמו כן הוכנסו משאיות מזון תרומת מלך ירדן.

☀ מסוף הדלקים **נחל עוז:** פתוח מאז 15 ביוני להכנסת דלק וגז לרצועה הדבר מאפשר המשך פעילות רצועה של תחנת הכוח ברצועה.

☀ **מעבר כרם שלום:** עברו עד כה כמה עשרות בודדות של משאיות אספקה של הצלב האדום וארגונים בינלאומיים נוספים.

☀ מעבר רפיח: סגור. בצידו המצרי של המעבר שוהים בתנאים קשים כ-5,000 פלסטינים שאינם יכולים לשוב לרצועת עזה.

■ ב-25 ביוני נסגר מעבר כרם שלום לתנועה בעקבות ירי מספר פצצות מרגמה לעבר המעבר. מתאם האו"ם לעניינים הומניטאריים ברשות הפלסטינית גינה את הירי וציין כי הדבר מסכן את אספקת סיוע ההומניטארי לתושבי רצועת עזה (אתר האינטרנט של האו"ם, 26 ביוני). על רקע זה דווח כי ממשלתו של אסמאעיל הניה קבלה החלטה (25 ביוני) להימנע מירי רקטות לעבר המעברים.

■ החמא"ס מצידה מוטרת מהמשך סגירת המעברים ומאותתת על עניינה למצוא פיתרון לבעיה. שר הכלכלה בממשלת אסמאעיל הניה זיאד אלט'אט'א הצהיר כי הממשלה הגישה הצעה לסוחרים הגדולים ברצועת עזה לנהל את מעבר קרני ושהאחריות על הביטחון תוטל על המשטרה והביטחון הלאומי (עיתון אלרסאלה, 25 ביוני). דובר החמא"ס פוזי ברהום אמר כי לחמא"ס אין התנגדות שהצוותים האחראים על המעברים ינהלו מגעים עם ישראל בנוגע לפתיחת המעברים וניהולם. הוא הדגיש כי מתקיימים מגעים עם מצרים באשר לאופן ניהול מעבר רפיח (אלאיאם, 24 ביוני). צלאח אלברדויל, מבכירי החמא"ס אמר כי החמא"ס מעוניינים בהפעלת מעברי הגבול עם ישראל תוך שמירה על ההסדרים הקיימים עימה (הארץ, 21 ביוני).

לבנון

צבא לבנון ממשיך ללחוץ על פתח אלאסלאם במחנה הפליטים נהר אלבארד

■ צבא לבנון המשיך להפעיל לחץ על פתח אלאסלאם, שלוחת אלקאעדה בלבנון, במטרה לחסל את נוכחות הארגון במחנה הפליטים נהר אלבארד. ב-21 ביוני הודיע שר ההגנה הלבנוני כי צבא לבנון סיים את הלחימה במחנה הפליטים וכי הושמדו כל עמדות אנשי פתח אלאסלאם (טלוויזיה LBC, 21 ביוני). ב-22 ביוני הכריז הארגון כי הוא מתחייב להפסקת אש (אלספיר, 22 ביוני).

■ אולם, למרות ההכרזות הללו, עדיין לא נעקרו לחלוטין מאחי פתח אלאסלאם במחנה הפליטים נהר אלבארד והעימותים התחדשו ב-23 ביוני. על פי דיווחי התקשורת כמה עשרות פעילי פתח אלאסלאם עדיין נאחזים בחלקו הדרומי של מחנה הפליטים. דווח כי מספר בכירים בארגון נהרגו או נפצעו כולל, ככל הנראה, מספר שניים בארגון, אבו הרירה, שדווח כי נפצע קשה (אלראי אלעאם, 21 ביוני). שר ההגנה של לבנון הודיע כי כוחות הצבא ימשיכו לכתר את מחנה הפליטים נהר אלבארד עד שפעילי הארגון לרבות ראש הארגון שאכר אלעבאסי יסגירו את עצמם. (רויטרס, 21 ביוני).

פיגועים נגד ישראל ויוניפי"ל בדרום לבנון

■ בדרום לבנון ביצעו גורמים המזוהים עם הג'האד העולמי שני פיגועים, האחד כוון נגד ישראל והשני נגד יוניפי"ל. הפיגועים, נועדו, להערכתנו להקל על הלחץ המופעל על פתח אלאסלאם בנהר אלבארד ע"י יצירת מוקד של מתיחות ואולי אף הסלמה בדרום לבנון.

■ במסגרת זאת:

● ב-17 ביוני נורו שלוש רקטות מאזור טייבה-עדיסה לעבר קריית שמונה, לראשונה מאז מלחמת לבנון השנייה. לא היו נפגעים אך נגרם נזק לרכוש. ארגון חזבאללה הכחיש מעורבותו בירי. ראש ממשלת לבנון וצבא לבנון גינו בחריפות את הירי והבטיחו לפעול לתפיסת מבצעיו.⁵ הללו לא נתפסו עד היום ופעילות גורמים הקשורים לג'האד בעולמי שבה והתבצעה בגזרה סמוכה (גזרת מרג' עיון-אלח'אם) כעבור כשבוע.

⁵ פירום נוסף ראו בלקט מידע "ירי רקטות לעבר קריית שמונה לראשונה מאז מלחמת לבנון השנייה" (18 ביוני).

רקמה שנופלה בקרית שמונה גרמה נזק למכונית ויצרה מכתש בכביש
(טלוויזיה אלערביה, 17 ביוני)

❁ ב- 24 ביוני בוצע פיגוע באמצעות מכונית תופת נגד סיוור של הגדוד הספרדי ביוניפי"ל באזור שבין מרג' עיון לאלח'יאם. הפיגוע ארע כאשר מכונית תופת שחנתה בצד הכביש התפוצצה בשעה שעבר שם נגמ"ש הסיוור. כתוצאה מפיצוץ המכונית נהרגו שישה מחיילי הכוח שני חיילים נוספים נפצעו. חזבאללה גינה את הפיגוע וטען כי הוא גורם נזק ללבנון. שום ארגון לא נמל על עצמו אחריות לביצוע הפיגוע נראה כי זוהי פעולה נוספת של גורמי הג'האד העולמי.⁶

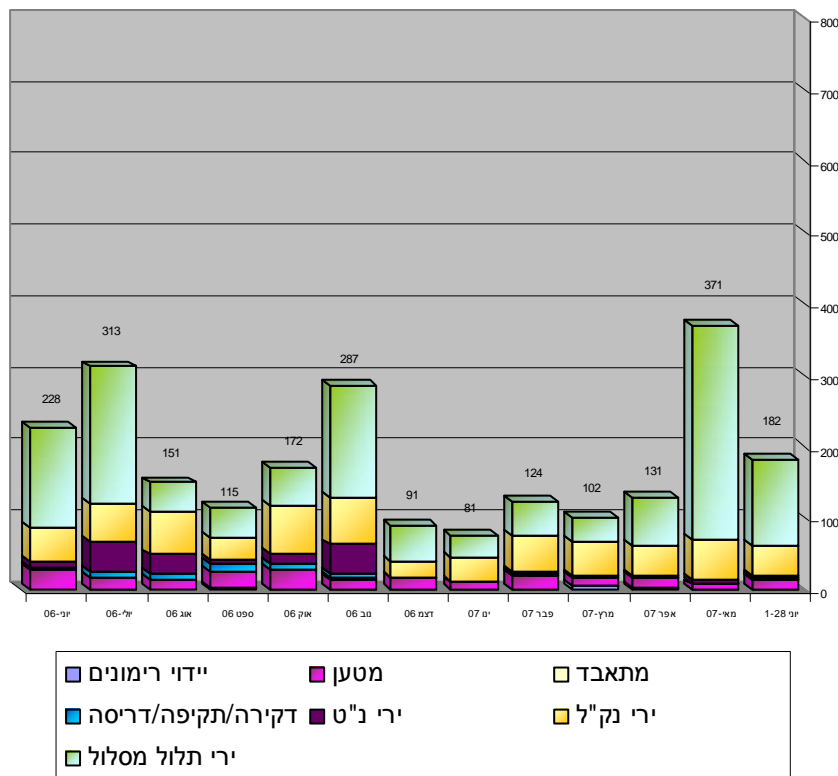

נגמ"ש יוניפי"ל שנפגע (אלספיר, 24 ביוני)

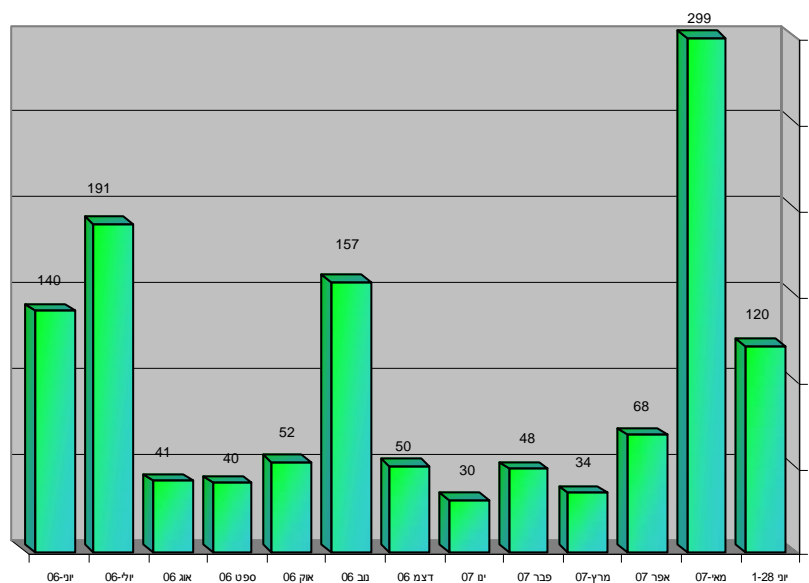
⁶ "מקורות ביטחוניים לבנוניים" הקשורים לחקירת האירוע ציינו כי ניכרת "טביעת אצבע" של ארגון אלקאעדה בפיגוע. זאת, הן בשל המודוס אופרנדי של הפעולה, על רקע של אימים שנשמעו בעבר כלפי יוניפי"ל מגורמי הג'האד העולמי ומידע מודיעיני המצוי בידי צבא לבנון (אלספיר, 26 ביוני).

7 נתונים סטטיסטיים

מאפייני הפיגועים בחלוקה חודשית

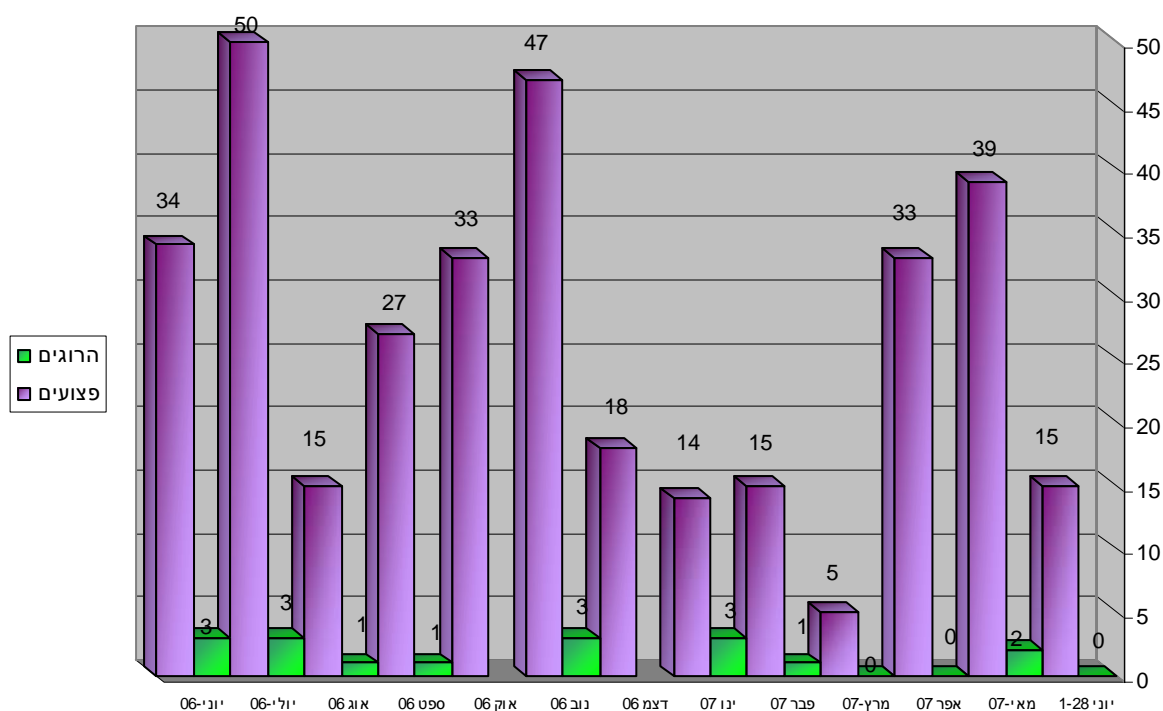
8 נפילות מזוהות של רקטות בישראל בחתך חודשי

7 נכון ל-28 ביוני 1100.

8 לכך יש להוסיף עוד 17 נפילות של פצצות מרגמה.

נפגעים בחתך חודשי

הפסגה המרובעת בשרם אלשיח'

■ על רקע השתלטות החמא"ס על רצועת עזה הזדרזו ישראל, מצרים, ירדן והרשות הפלסטינית לקיים ועידת פסגה בשרם אלשיח'. **הועידה נועדה לחזק את אבו מאזן מול החמא"ס**, הנתפס כאיום אזורי, בעל משמעויות שליליות החורגות מעבר להקשר של העימות הישראלי-פלסטיני. ארה"ב נמנעה מלהשתתף בפסגה על מנת שלא להצטייר כמי שמחבקת "חיבוק דב" את אבו מאזן.

■ הפסגה המרובעת שהתקיימה ב-25 ביוני הסתיימה בתמיכה של כל המשתתפים בלגיטימיות שלטונו של אבו מאזן ובקריאה לקידום התהליך המדיני בין ישראל לפלסטינים. במישור המעשי בלטה מחווה של ראש ממשלת ישראל, שהודיע על כוונתו לשחרר 250 אסירי פת"ח ללא תמורה.

משתתפי הפסגה בשרם אלשיח' (צילום לע"מ, 25 ביוני)

■ להלן עיקרי העמדות שהביעו משתתפי הועידה:

❁ **ראש ממשלת ישראל אהוד אולמרט** פנה במסר של פיוס אל הרשות הפלסטינית. לדבריו, נוצר עתה מצב בו אפשר לראות סיכוי לקדם את התהליך המדיני על בסיס פיתרון של שתי מדינות החיות זו לצד זו בשלום וביטחון. אהוד אולמרט ציין כי לישראל אין כל רצון לשלום או לנהל את חיי הפלסטינים. כמחווה לאבו מאזן הודיע ראש הממשלה כי יגיש הצעה לממשלה לשחרר 250 אסירי פת"ח ללא דם על הידיים (אתר האינטרנט של משרד ראש הממשלה, 26 ביוני).

❁ **נשיא מצרים חוסני מברכ ועבדאללה מלך ירדן** קראו לתמוך בשלטון הלגיטימי של אבו מאזן. שני המנהיגים הדגישו את הצורך באופק מדיני ברור כדי להביא להסדר קבע ישראלי-פלסטיני המבוסס על הקמתה של מדינה פלסטינית עצמאית. נשיא מצרים מברכ הדגיש את הצורך באחדות השורה הפלסטינית באמצעות דיאלוג בין הצדדים היריבים, שיוביל לגיבוש עמדה פלסטינית משותפת עמדה שכזאת לדבריו, תאפשר לפלסטינים לדבר בשם עמם ולהביא לסיום שפיכות הדמים של הפלסטינים והישראלים.

❁ **אבו מאזן** גינה את האלימות והטרור והדגיש את מחויבות הפלסטינים להסכמי העבר ולתהליך השלום. הוא פנה בקריאה לישראל לפתוח במשא ומתן להקמת מדינה פלסטינית בהדגישו כי יהודה שומרון ועזה מהוות יחידה גיאוגרפית אחת. הוא ציין כי על מנת ליצור אווירה מתאימה לחידוש תהליך השלום על ישראל

להפסיק את בניית ההתנחלויות והגדר, לשחרר את האסירים, להסיר את המחסומים, לשחרר כספי המיסים שגובה ישראל עבור הרשות הפלסטינית וליישם הבנות שרם אלשיח' משנת 2005. עם שובו לירדן הביע אבו מאזן שביעות רצון מההבטחות שקיבל במהלך הפסגה והביע תקווה כי תיושמה (טלוויזיה פלסטינית, 26 ביוני).

■ **החמא"ס** מתחה ביקורת על קיום מפגש הפסגה והבהירו שכל החלטה שתתקבל הנוגעת לעתיד רצועת עזה תהיה בבחינת "דריסת רגל והתערבות בענייניה הפנימיים". ראש ממשלת החמא"ס אסמאעיל הניה מתח ביקורת על "מדיניות הפיתוי" של ראש ממשלת ישראל המתבטאת בכוונתו לשחרר 250 אסירי פת"ח. לטענתו, הדבר נועד לפלג את הפלסטינים. הניה קידם בברכה את קריאתו של הנשיא מבארכ לפתוח בדיאלוג.

הזירה הפנים- פלסטינית

הקמת ממשלת החירום והמאבק בינה לבין ממשלת החמא"ס

■ ב- 17 ביוני הושבעה ממשלת החירום, שהקים אבו מאזן, בלשכת הנשיאות בראמאללה. ממשלת החירום כוללת 12 שרים בראשות סלאם פיאצ', הנושא גם בתפקידי המפתח של שר האוצר ושר החוץ. נמסר כי בדעת אבו מאזן לצרף לממשלה שרים נוספים בהמשך. שרי הממשלה הינם עצמאים, בירוקרטים ואנשי מקצוע, המזוהים ברובם עם הזרם הלאומי של פתח אך נעדרי בסיס תמיכה פוליטי בפתח ובראשות הפלסטינית⁹.

■ אבו מאזן וראש הממשלה סלאם פיאצ' שבו והדגישו כי ממשלת החירום היא עתה **הממשלה הלגיטימית** וכי היא תחתור להחיל שליטתה גם על רצועת עזה. שניהם הדגישו כי בראש סדר העדיפויות של הממשלה החדשה יעמדו הפסקת האנרכיה, השבת הסדר ושלטון החוק, ובנייה מחדש של מערכות הביטחון והמשפט (דבר שיתאפשר בשלב זה רק בגדה).

⁹ ניתוח הרכב ממשלת החירום ראו לקט מידע מה-24 ביוני: "מאפייני ממשלת החירום הפלסטינית החדשה בראשות סלאם פיאצ' ותחילת המאבק בינה לבין ממשלת החמא"ס של אסמאעיל הניה".

מטרה מרכזית נוספת של הממשלה הינה הסרת "המצור" הכלכלי והפוליטי שהוטל על הרשות הפלסטינית בתקופת ממשלת החמא"ס.

■ הקמת ממשלת החרום יצרה **מצב חדש**, ראשון מסוגו, של **שתי ממשלות מתחרות הפועלות ב"רשות הפלסטינית"**: ממשלת החרום בראשות סלאם פיאצ' הכפופה לאבו מאזן, השלטת בפועל על יהודה ושומרון; ממשלת החמא"ס בראשות אסמאעיל הניה המפוטר, השלטת על רצועת עזה ("האמירות האסלאמית" כפי שהיא מכונה בתקשורת הפלסטינית והמצרית). **שתי הממשלות אינן מכירות זו בזו**, שתיהן מתחרות זה בזה כאשר עדיפות כל אחת מהן נתונה לביסוס סמכותה באזור המריטוריאלי בו היא שלטת.

מהלכי פת"ח וממשלת סלאם פיאצ' לביסוס שליטתם ביהודה ושומרון

■ **המצב בשטח**: ביהודה ושומרון נמשכו ההתנכלויות מצד הפת"ח ואנשי מנגנוני הביטחון כלפי החמא"ס אם כי ניכרת ירידת מה בהיקפן. במסגרת זו נעצרו כמה מאות פעילי חמא"ס, (שחלקם שוחררו לאחר חקירה) והוחרמו אמצעי לחימה. כמו כן הותקפו מוסדות השייכים לתשתית האזרחית של החמא"ס ("ה"דעווה"), מקור כוחה של החמא"ס ביהודה ושומרון. אזורי שכם, טול כרם וג'נין היוו את המוקדים העיקריים לפעולות נגד החמא"ס. כמו כן הותקפו גם כמה פעילים ומוסדות אזרחיים של החמא"ס באזור חברון אף כי בהיקף נמוך יותר.

ציוד ונשק של החמא"ס שנתפסו ע"י הביטחון המסכל בקלקיליה (סוכנות הידיעות ופא, 25 ביוני)

■ **במישור הפוליטי** נקטו אבו מאזן וממשלתו של סלאם פיאצ' שורת מהלכים המכוונים לבסס שליטתם ולפגוע בבסיס הכוח של החמא"ס:

❁ **פורסם צו לפיו חל איסור על נוכחות ופעילות מיליציות חמושות ועל נשיאת נשק ללא רישיון**. בצו נקבע כי הממשלה תחרים כלי נשק, תחמושת, חומרי נפץ ושאר

אמצעי לחימה שאין להם רישיון. שר ההסברה בממשלת סלאם פיאצ' הודיע כי הממשלה החלה במו"מ עם פת"ח\גודדי חללי אלאקצא על מנת שיסגירו ונשקם לממשלה. סיכויי מימושו של מהלך זה מוטלים בספק¹⁰.

✿ פורסם צו המחייב את כל המוסדות והאגודות, ובהם "אגודת הצדקה של החמא"ס", לקבל מחדש רישיון של משרד הפנים לפעילותם. שר הרווחה הורה על מיפוי של כל האגודות החברתיות הפועלות בחסות משרדו על בסיס הצו המחייב אותם לרישוי מחדש.

✿ הכוח המבצע והזרוע הצבאית של החמא"ס הוצאו אל מחוץ לחוק משום שאנשיו ביצעו "מרד מזוין" נגד "הלגיטימיות הפלסטינית ומוסדותיה".

✿ מחלקת הדרכונים בעזה הועברה לגדה. נקבע כי הוצאת דרכונים חדשים או חידוש דרכונים ישנים יתבצעו אך ורק בגדה. לכל דרכון אחר לא יהיה תוקף בינלאומי.

✿ משרד התקשורת הפלסטיני הורה על הפסקת פעילותה של טלוויזיית אלאקצא הלוויינית של החמא"ס משום שלא קיבלה רישיון ומשום שהיא מסיתה להרג ולשנאה.

✿ פזורה המועצה לביטחון לאומי והיא הורכבה מחדש ללא נציגי חמא"ס. בראש המועצה החדשה עומד אבו מאזן וחברים בה ראש הממשלה סלאם פיאצ', שר הפנים עבד אלרזאק יחיא, בכיר פת"ח מהרצועה מחמד דחלאן וכנראה גם מפקדי מנגנוני הביטחון.

✿ פורסם צו הפומר את תושבי רצועת עזה מתשלום מיסים ומכל התשלומים עבור השירותים שמגישים משרדי הממשלה ומוסדות הרשות.

מהלכי החמא"ס וממשלת הניה לביסוס שליטתם ברצועת עזה

■ המצב בשטח: חיי היום יום ברצועת עזה החלו לחזור בהדרגה למסלולם לאחר השתלטות החמא"ס על הרצועה, הגם שעדיין מתקיימים אירועי אנרכיה ספוראדיים (למשל, ריב חמולות אלים בדרום העיר עזה ב-24 ביוני). החמא"ס, מצידו, מנסה להציג חזות

¹⁰ למרות הוראתו של אבו מאזן הודיעו אנשי גודדי חללי אלאקצא כי אין להם כוונה להתפרק מנשקם בתקופה הקרובה. מפקד גודדי חללי אלאקצא בג'נין, זכריא זבידי אמר כי בהוראתו זו מתכוון אבו מאזן לנשק הבלתי חוקי של הארגונים הפליליים בעוד שנשקם של הארגונים העוסקים ב"התנגדות" [קרי, טרור] הוא לגיטימי (ynet, 27 ביוני). מנגד, בראיון לקול ישראל בערבית (26 ביוני), הצהיר זבידי כי גודדי חללי אלאקצא הסכימו למסור את נשקם לרשות הפלסטינית, להתמוג בתוך מנגנוני הביטחון שלה ולהפסיק פעולותיהם נגד ישראל כתמיכה בתוכנית המדינית של אבו מאזן.

”אידיאלית” של שקט, שלווה וביטחון השוררים ברצועת עזה. כלי התקשורת שלו מרבים בהודעות על מעצר סוחרי סמים ע”י הכוח המבצע, החזרת אסירים שנמלטו מכלא עזה לבית הכלא, איסוף כלי נשק מידי החמולות בהסכמה ובהידברות, טיפול בהשגות גבול בדרכים ובשווקים ופיקוח על המחירים במגמה למנוע הפקעתם.

■ החמא”ס נקטה שורת צעדים על מנת לבסס שליטתם ברצועה:

✿ **נפתח קמפיין של החמא”ס שמטרתו להחזיר לפעילות את המשטרה מהר ככל האפשר.** במסגרת הקמפיין עברה ב-26 ביולי ברחובות עזה שיירה של עשרות מכוניות משטרה על מנת לעודד את השוטרים לחזור לעבודתם. דובר הכוח המבצע אסלאם שהואן טען **כי מאות שוטרים שבו למקומות עבודתם** תוך התעלמות מההוראות שהגיעו מהגדה לפיהן עליהם להישאר בבתיהם (Palestine- info, 17 ביוני). הדובר טען גם כי מתנהלים מגעים עם בכירים במשמר הנשיאות, כת 17 והביטחון הלאומי, במגמה **לארגן מחדש את מנגנוני הביטחון ברצועה** בעיקר בנושא המעברים (רדיו ה-BBC, 20 ביוני). דובר משרד הפנים בממשלת הניה הבטיח לאנשי המשטרה ומנגנוני הביטחון שחזרו לעבודתם כי תשלום משכורותיהם לא יפסק וכי דרגותיהם לא יפגעו.

✿ **החמא”ס פועלת להקים ברצועה תנועת פת”ח הנתונה לשליטתה או להשפעתה.** ח’אלד אבו הלאל דובר משרד הפנים בממשלת הניה הודיע ב-18 על כוונה להקים תנועות פת”ח שתיקרא ”פת”ח אליאסר”, קרי- פת”ח על יאסר ערפאת (אחר פראס, 18 ביוני). עיתון פלסטין דיווח כי פעילי פת”ח בהשתתפות מזכיר פת”ח לשעבר **אחמד חלס** קיימו פגישה בה החליטו על חידוש פעילות פת”ח ברצועת עזה (פלסטין, 17 ביוני).

נאום אבו מאזן

■ ב-20 ביוני 2007, כשבוע לאחר שהחמא”ס השלים את השתלטותו על רצועת עזה, נשא אבו מאזן נאום נרגש וכעוס בפני המועצה המרכזית של אש”פ בראמאללה. בנאום זה הסיר לראשונה אבו מאזן את הכפפות מול אנשי החמא”ס אותם כינה בוגדים, רוצחים וקושרים. בסיום נאומו קרא אבו מאזן להפסקת המצור הכלכלי על הרשות, להפסקת הבנייה

בהתנחלויות ובניית גדר הביטחון (גדר ההפרדה הגזענית בלשונו) ולפתוח במו"מ על הסדר הקבע במסגרת ועידה בינלאומית לשלום¹¹.

נאום ראש הממשלה המפורט אסמאעיל הניה

■ בנאום בן שעתיים שנשא ראש הממשלה המפורט אסמאעיל הניה, הוא הדגיש את הלגיטימיות שלו ושל ממשלתו, הדף אחת לאחת את טענות אבו מאזן ופת"ח, ותוקף את מתנגדיו מהפת"ח המופעלים לטענתו ע"י גורמים חיצוניים ובמרכזם ארה"ב. הוא התהדר כי החמא"ס הצליחה להחזיר את הביטחון לרצועת עזה ומתח ביקורת קשה על התנהלות אבו מאזן ופת"ח. הניה סיים את נאומו בקריאה לחידוש הדיאלוג עם פת"ח. דוברי פת"ח תקפו בחריפות את נאומו של הניה והגדירו אותו כ"נאום חתרני נגד הלגיטימיות הפלסטינית..."

■ להלן כמה נושאים שעלו בנאומו (ערוץ אלאקצא הלוויני, 24 ביוני):

✿ **ישראל מנסה להתערב במשבר הפנים-פלסטיני וללבות אותו.** זאת ע"י שחרור כספים, קיום ועידת פסגה דווקא בעיתוי הנוכחי, ביצוע מעצרים בגדה והידוק הסגר בגדה. לדבריו שחרור הכספים ע"י ישראל אינו מחוה משום שהכספים הללו מגיעים לעם הפלסטיני. הוא גם ציין כי אין לתלות ציפיות מהפסגה בשרם אלשיח'. ארה"ב וישראל לא ישיבו את זכויות הפלסטינים באמצעות דיאלוג ומו"מ אלא הזכויות תושגנה באמצעות עמידה איתנה והתנגדות (קרי, פעילות טרור).

✿ **החמא"ס, מאז שזכה בבחירות למועצה המחוקקת, ניצב בפני מכבש אדיר של לחצים.** הללו כללו את התנאים שהעמידה ה"רביעייה" בפני הממשלה, מצור כלכלי, מעצרים שביצעה ישראל ובמסגרתם נעצרו יותר מ-45 חברי המועצה המחוקקת, הערמת מכשולים בפני עובדי הממשלה, אספקת נשק וכסף ע"י ארה"ב לפתח על מנת שיסלק את חמא"ס מהשלטון. החמא"ס גילתה עמידה איתנה מול הלחצים הללו, ולא הסכימה לשום וויתורים.

✿ **הזרם בפת"ח, הקשור עם הגורמים החיצוניים, פעל על מנת להביא לפיצוץ המצב.** זאת ע"י הכנסת נשק לשמחי הרשות, הסתה בתקשורת, אימונים צבאיים והקמת

¹¹ ניתוח מפורט של הנאום ראו לקט מידע מה- 24 ביוני: ["בנאום נרגש, כשבוע לאחר השתלטות החמא"ס על רצועת עזה, תקף אבו מאזן בחריפות את תנועת החמא"ס ושכדחה אפשרות לחידוש הדיאלוג עימה \("אין הידרות עם הרוצחים הקושרים האלה"\)](#). תנועת החמא"ס הגיבה בתהלוכות מחאה ברצועת עזה ובהתקפות אישיות שלוחות רסן כלפי אבו מאזן".

מסגרות ביטחוניות, פרובוקציות ועימותים בשטח. כל אלו הוליכו "לפיצוץ אשר תוכנן בניגוד מוחלט להסכם מכה". דמות מרכזית בתכנון זה היה, למענת הניה, דייטון, המתאם האמריקאי.

✿ **אסמאעיל הניה וממשלתו הם לגיטימיים לעומת הלגיטימיות המפוקפקת של מוסדות אש"פ.** למענתו של אסמאעיל הניה מוסדות אש"פ, הועדת הפועל, המועצה המרכזית והמועצה הלאומית, מכונסים ומוצגים כמקור הלגיטימיות רק כאשר נדרשים ויתורים או ל"מחיקת עובדות". לעומת זאת הלגיטימיות של החמא"ס הושגה באמצעות הקלפי ולכן הממשלה והמועצה המחוקקת הם לגיטימיים ואסמאעיל הניה הינו ראש הממשלה הלגיטימי.

✿ **החמא"ס אינו חותר להקים אמירות אסלאמיות ברצועת עזה.** טענה זו הינה תעמולה ישראלית שהתקשורת הישראלית מפיצה אותה על מנת לעורר פחדים¹². לחמא"ס אין עניין להקים מדינה ברצועה עזה תישאר חלק מפלסטין, ופלסטין הינה חלק בלתי נפרד מהאומה הערבית והאסלאמית. "...איננו חושבים על אמירויות עצמאיות ואיננו מטיפים למען שברי מדינות ונחלות פיאודליות..."

✿ **הכחשת ההאשמות על ניסיון החמא"ס לחסל את אבו מאזן המדובר, למענת אסמאעיל הניה במנהרה שחפרו פעילי חמא"ס בצפון הרצועה לפני כשמונה חודשים על מנת להתעמת עם "הכיבוש הישראלי".**

✿ **הכחשת ההאשמות על מעורבות איראן בהשתלטות חמא"ס על הרצועה ע"י המעמט משמעות הקשרים ההדוק של החמא"ס עם איראן וסוריה והצגתם כקשרים רגילים שמקיימת החמא"ס על כלל העולם הערבי והמוסלמי.**

✿ **קריאה לדיאלוג:** אסמאעיל הניה סיים נאומו בקריאה לכבד את כל המוסדות הלגיטימיים ובהם גם את הלגיטימיות של הנשיא. לדבריו, אין חלופה לדיאלוג ללא תנאים מוקדמים, על בסיס ההנחה שאין מנצח ואין מנוצח ויש להמשיך ולחיות ביחד. "לסגירת הדלת לדיאלוג משמעות אחת- הישענות על גורם זר נגד העם הפלסטיני".

¹² השימוש במונח אמירות אסלאמית לתיאור הישות שהוקמה ע"י החמא"ס בעזה נעשה ע"י התקשורת הפלסטינית שבהשפעת אבו מאזן (וע"י אבו מאזן עצמו) וע"י התקשורת המצרית.